

K SCHWAIGER, GERNBACH, FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND

**Undervisningshjälpmedel för åskådliggörande av atomernas
uppbyggnad***Prioritet begärd från den 19 december 1950 (Förbundsrepubliken Tyskland)*

En åskådlig framställning av atomernas uppbyggnad till bruk vid undervisning måste uppfylla följande huvudfordringar: den måste för det första vara åskådlig, för att man skall kunna uppfatta den, och för det andra vara i överensstämmelse med de vetenskapliga forskningsresultaten, alltså vara teoretiskt grundad.

De hittillsvarande framställningarna ha i allmänhet utgått från den Bohr-Rutherford-ska atommodellen, i vilken atomen i analogi med planetsystemet framställs av en av protoner och neutroner sammansatt kärna och omkring denna kretsande elektroner i form av sfäriska skal. Denna framställning, hur fruktbringande den än har varit för forskningen, leder emellertid till oförklarliga resultat, som t. ex. att endast vissa bestämda skalradier bliva tillåtna (kvantumbanor för elektronerna), och till mekaniskt omotiverade anbringningsföreskrifter för dessa sfäriska skal. Denna och liknande svårigheter förorsaka sålunda den fysikaliskt ohållbara dualismen »korpuskel-våg». Följden därav var, att man till slut helt uppgav fordran på åskådlighet och att man nu nästan uteslutande behandlar de atomära processerna med hjälp av matematiska formler.

Enligt föreliggande uppfinning försökes däremot en fullständig åskådlig framställning av atomerna på rent mekanisk grundval. Det utgås härvid från analogien mellan elektromagnetiska och hydrodynamiska fenomen, i det att atomens enskilda byggnadselement på grundval av denna analogi framställas modellmässigt genom hydrodynamiska virvelringar. Var och en av dessa virvelringar består enligt denna teori av ett bestämt antal kretsande m -delar, dvs. neutrala partiklar av storleksordningen 10^{-18} cm, så att den på den ena sidan verkar som plus-pol, analogt med en hydrodynamisk källa, och på den andra sidan som minus-pol, analogt med en hydrodynamisk sänka, och därvid genom en motsvarande rörelse alstrar ett likaledes av m -partiklar bestående potentialmoln (»laddning» av torus-vågen). I fig. 1 äro m -partiklarnas ba-

nor antydda med heldragna linjer och potentialmolnet med streckade linjer, varjämte pilens riktning visar polariteten.

Enligt kända hydrodynamiska grundregler attrahera eller repellera sådana virvelringar varandra, allt efter hur deras positiva och negativa poler (källor resp. sänkor) ligga i förhållande till varandra.

Vid uppbyggnaden av atomen bildas därnäst mera omfångsrika sammanställningar, vilka bestå av över varandra i lager anbragta likformiga virvelringar såsom visas i fig. 2. Av dessa »klumpar» eller virvelringuppbyggnader avspjälkas då delar vid tillräcklig impulstillförsel. Detta kan uppenbarligen endast ske i spjälkriktningen a , b och c , såsom visas i fig. 2. Avspjälkningsstyckena äro som primärfigurer trianglar (se fig. 3), och genom ännu vidare påverkan utifrån kan det ytterligare bildas avspjälkningar, så att det av trianglarna kan bildas fyra-, fem- och sexsidningar som sekundärfigurer såsom visas i fig. 4. Dessa hela och skadade trianglar sammansätta sig som följd av sin omväxlande dragning till och bortstötning från varandra till oktaedrar (i sällsynta fall till tetraedrar) av det slag som visas i fig. 5. Till denna variation av formen tillfogas ännu en, nämligen lagerdelningen. De mer eller mindre fullständiga trianglar, av vilka en sådan oktaeder består, kunna bildas av 1—7 lager.

Lagringen över varandra giver en hopsamming av de enskilda källenergier, som kunna växa, tills den sammanlagda källenergien håller jämvikt med trycket av den omgivande »världsetern», som består av de neutrala m -partiklarna. Som uträkningen visar ligger jämviktsgränsen under normala förhållanden vid ett lagerantal av m ungefär lika med 7. Såvida atomen alltså består av flera än 7 lager virvelringelement, såsom t. ex. vid uran 235 med $m=8$, sker det en radioaktiv spjälkning, i det att de övertaliga virvelring-byggnadsstenarna från det åttonde lagret frånspjälkas.

På grundval av dessa kortfattade teoretiska betraktelser, vilka äro kvantitativt grundade

i facktidskrifterna, avser uppfinningen ett undervisningshjälpmedel för åskådliggörande av atomernas uppbyggnad, vilket kännetecknas därav, att det är sammansatt av till skivor i form av trianglar eller triangeldeklar utbildade byggnadsstengrupper, som äro sammansatta av enhetliga flata rundkroppar såsom byggnadsstenar, vilka byggnadsstengrupper äro försedda med hjälpmedel för att vid kanterna sammanfoga desamma så, att undervisningshjälpmedlet får formen av en oktaeder, tetraeder eller liknande tredimensionell figur.

På enkelt sätt kan hela det periodiska systemet, eventuellt inbegripet alla isotoper, åskådliggöras genom framställning av atomerna som av enhetsbyggnadssten, virvelringbyggnadssten, sammansatta rymduppbyggnader, oktaedrar. De horisontala raderna i det periodiska systemet omfatta atomer, vilka blott skilja sig från varandra i hänseende till form, i det att vid spetsarna och kanterna av oktaedern äro avspjälade flera eller färre virvelringbyggnadsstenar. Avspjälkningsen kan naturligtvis sträcka sig över flera lager och därvid bilda en trappstegsformad oktaederyta. I de mest ytterliggående fallen, när det blott finnes ett eller två lager, uppstår det sålunda hål S_1 , S_2 , S_3 i atomytan, såsom visas i fig. 5, vilka hål giva de ifrågavarande elementen en helt karaktäristisk affinitet gentemot väte. Till en modellmässig framställning kunna virvelringbyggnadsstenarna användas som enheter, vilka genom anbringning vid sidan om varandra och i lager äro byggda samman till trianglar och oktaedrar och därmed till en atom, eller också kunna atomerna användas som redan färdiga oktaedriska strukturer. I det sistnämnda fallet kunna atomerna vara framställda t. ex. som enskilda enheter eller genom sammanklistring av de enskilda virvelringbyggnadsstenarna. Särskilt lämpliga äro byggnadsstenar av genomskinligt eller genomsynligt material, t. ex. polymetaerysrester, cellulosacetat eller liknande, i det att det står lätthanterliga bindemedel, t. ex. aceton, till buds för dessa ämnen. Dock kunna naturligtvis även andra material, såsom glas, trä, papper eller metall osv., användas. Särskilt lärorik är vidare en sådan utformning av modellerna, att av ett eller flera lager bestående trianglar, fyrstidingar, femstidingar och sexstidingar på passande sätt kunna tagas från varandra och återigen förenas till oktaedrar bestående av ett eller flera lager. Ett magnetiskt utförande av triangelkanterna uppfyller detta ändamål på ett särskilt lämpligt sätt, i det att triangelkanterna själva äro framställda av magnetiskt material eller äro försedda med små magneter. För att kunna skilja mellan de olika egenskaperna, t. ex. för att kunna visa deras polära verkan eller skillnaden mellan atomerna och olika ordningstal, kunna byggnadsstenarna eller grupperna av bygg-

nadsstenar vara olika utmärkta, t. ex. genom att de äro målade med olika färger, varjämte även polariteten av de enskilda byggnadsstenarna kan vara angiven enligt ovannämnda princip.

Speciellt kunna tillika hela atomgrupper, t. ex. molekyler, kristallgitter eller liknande, vara till att sätta samman på passande sätt i tredimensionell riktning och återigen vara åtskiljbara. För undervisningsändamål äro i detta fall eventuella färdiga gittermodeller, vilka visa uppbyggnaden av de enskilda byggnadsstenarna och atomerna, särskilt väl lämpade.

I fig. 6 är som ett exempel visat schemat för kristallstrukturen i koksalt. Varje Cl-atom är omgiven av sex mindre Na-atomer och omvänt. Koordinationen är alltså av sextypen för vardera av de båda atomslagen. Varje oktaederhörn är besatt av en främmande atom.

I övrigt gäller detsamma för åskådliggörandet av atomgruppen som för åskådliggörandet av de enskilda atomerna. Det kan även här för användas hela eller delbara eller sammansättbara modeller för undervisningsändamål.

Modeller av virvelringbyggnadsstenar, mångsidningar, atomer och molekyler i form av oktaedrar och tetraedrar, atomgrupper osv. kunna sammanfattas till en byggsats. Sålunda kunna byggsatserna rymma modeller av enskilda, t. ex. huvudsakligen i organiska föreningar, metallegeringar eller liknande förekommande, atomer i ett för åskådliggörande av kemiska föreningar, kristallformer, legeringar, aggregattillstånd osv. lämpat antal.

Med sådana hjälpmedel kan man förutom kärnreaktioner, legeringar, kemiska föreningar, kristallformer osv. även konstruera former, vilka ännu äro okända för forskningen, i det att det för första gången med den beskrivna atommodellen har blivit möjligt att giva exakta förutsägelser av de stereometrisk förhållandena vid de enskilda atomslagen vid sammansättning till nya uppbyggnader, molekyler, kristaller osv.

Patentanspråk:

1. Undervisningshjälpmedel för åskådliggörande av atomernas uppbyggnad, kännetecknad därav, att det är sammansatt av till skivor i form av trianglar eller triangeldeklar utbildade byggnadsstengrupper, som äro sammansatta av enhetliga flata rundkroppar såsom byggnadsstenar, vilka byggnadsstengrupper äro försedda med hjälpmedel för att vid kanterna sammanfoga desamma så, att undervisningshjälpmedlet får formen av en oktaeder, tetraeder eller liknande tredimensionell figur.

2. Undervisningshjälpmedel enligt patentan-

språket 1, kännetecknat därav, att byggnadsstensgrupperna bilda flerskiktiga trianglar eller triangeldeklar.

3. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1 och 2, kännetecknat därav, att byggnadsstenarna eller byggnadsstensgrupperna äro framställda av genomskinligt material (t. ex. cellulosacetat, konstglas eller liknande).

4. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1—3, kännetecknat därav, att byggnadsstenarna eller byggnadsstensgrupperna äro förbundna med varandra medelst lim eller andra lämpliga fästmedel (t. ex. aceton).

5. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1—4, kännetecknat därav, att byggnadsstenarna eller byggnadsstensgrupperna äro magnetiskt förbundna med varandra eller äro magnetiskt utbildade för förbindelse med varandra.

6. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1—5, kännetecknat därav, att byggnadsstenarna inom byggnadsstensgrupperna, för att man skall kunna skilja mellan olika egenskaper eller samhörighetsförhållan-

den, kunna vara märkta olika, t. ex. målade med olika färger.

7. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1—6, kännetecknat därav, att de till enskilda oktaedrar, tetraedrar eller liknande sammanfogade, atomerna åskådliggörande undervisningshjälpmedlen äro så utbildade, att de äro sammansättbara medelst på spetsarna, kanterna eller ytorna anordnade hjälpmedel till med varandra sammanhängande grupper av oktaedrar, tetraedrar eller liknande.

8. Undervisningshjälpmedel enligt patentanspråken 1—7, kännetecknat därav, att byggnadsstenar, byggnadsstensgrupper och till tredimensionella figurer, såsom oktaedrar, tetraedrar eller liknande, sammansatta byggnadsstensgrupper äro sammanförda såsom färdiga resp. isärtagbara modeller i en gemensam bygglåda.

Anförda publikationer:

Patentskrifter från

Storbritannien 5 665 (år 1913).

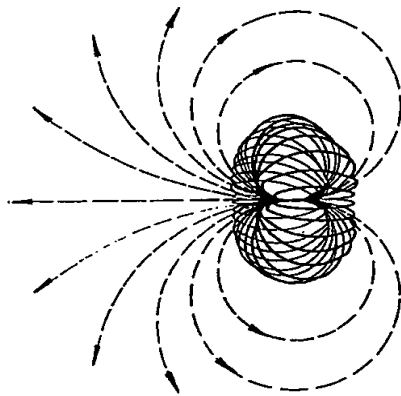

Fig. 1.

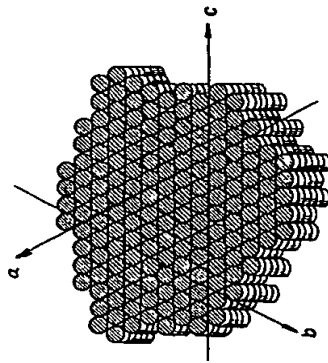

Fig. 2.

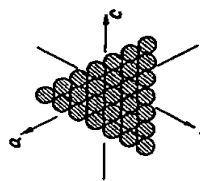

Fig. 3.

Fig. 4.

Pl. I

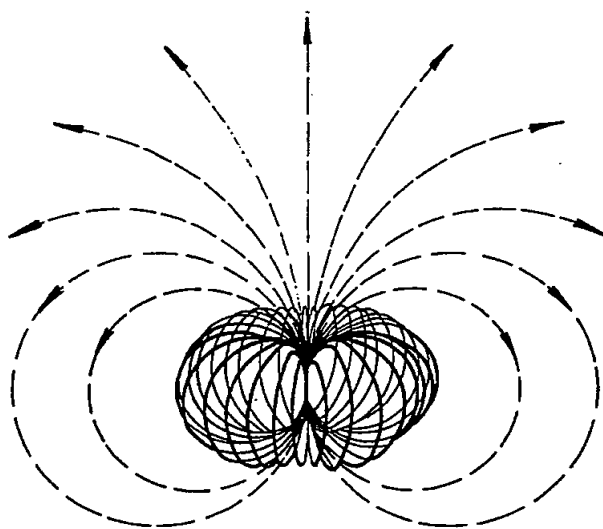

Fig. 1.

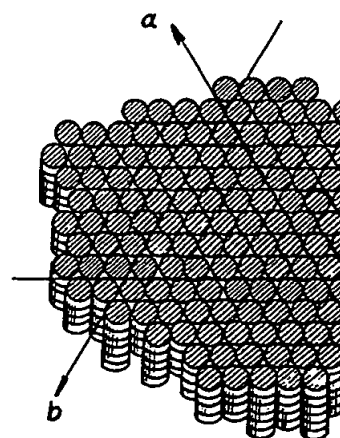
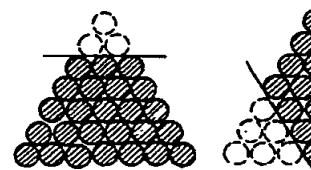

Fig. 2.

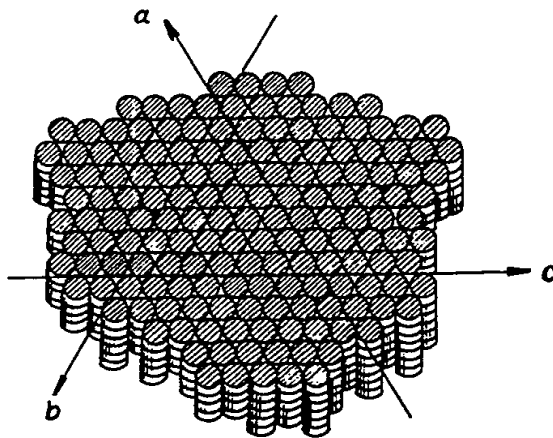

Fig. 2.

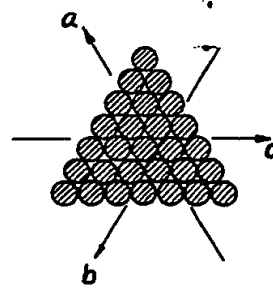

Fig. 3.

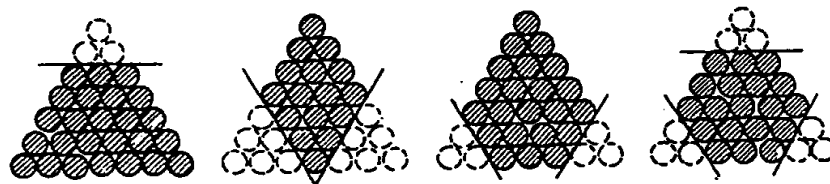

Fig. 4.

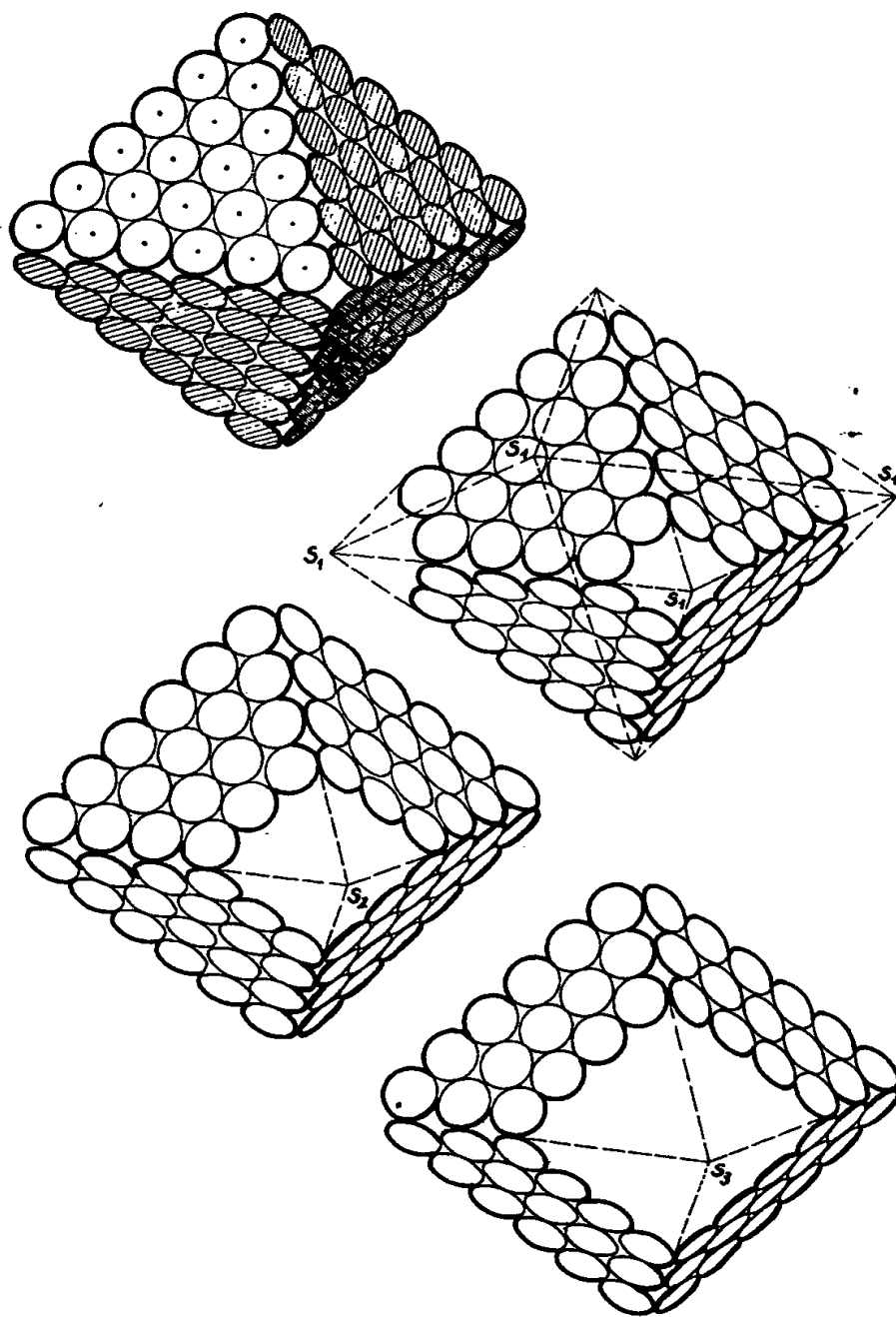

Fig. 5.

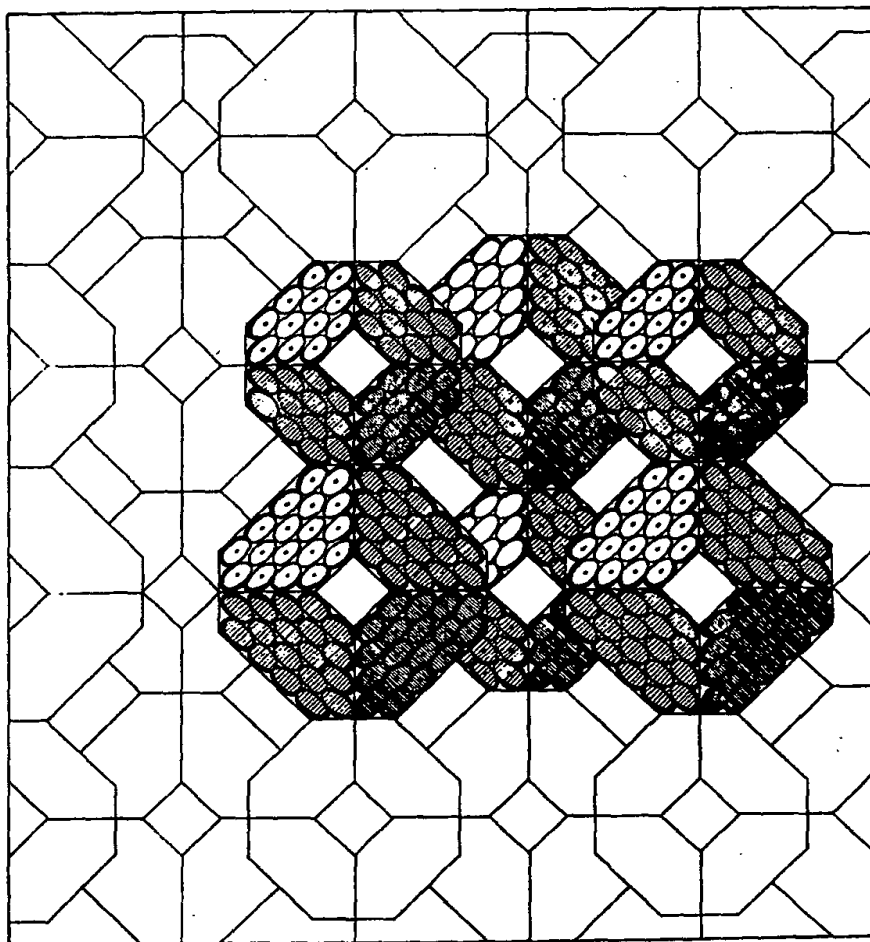

Fig. 6.

A MODEL OF REPRODUCTION

By HAROLD J. MOROWITZ

A RECENT article by Homer Jacobson has presented a series of self-duplicating machines (1). They are constructed on HO gauge track and the author points out that one of the difficulties is that the environment, in terms of the switches, sidings, and tracks, enters into the duplication in a detailed manner.

It has been possible, using the general definitions established by Jacobson, to design a very simple, free floating duplicating machine. The machine consists of parts A and B. A completed machine will select an A and B out of the environment and assemble them into an AB unit which will then split away from the parent unit. Both units are then identical and capable of synthesizing further AB units.

The parts A and B are shown in Figure 1. The environment consists of a tub of water in which A's and B's are floating. Both A and B have the density of water. A large stirrer keeps the parts in constant agitation.

If there is no completed organism, nothing will happen. A completed organism is shown in Figure 2, the electret is in place and both microswitches are closed. Self-duplication will then proceed as follows (see Figure 3).

1. The electromagnet in the left hand A unit will be on, so that it will attract the soft iron bar in free floating A units.

2. As an iron bar is drawn into contact with the electromagnet, the sliding rod at (a) will be pushed in and the microswitch (b) will close (see Figure 1 for details).

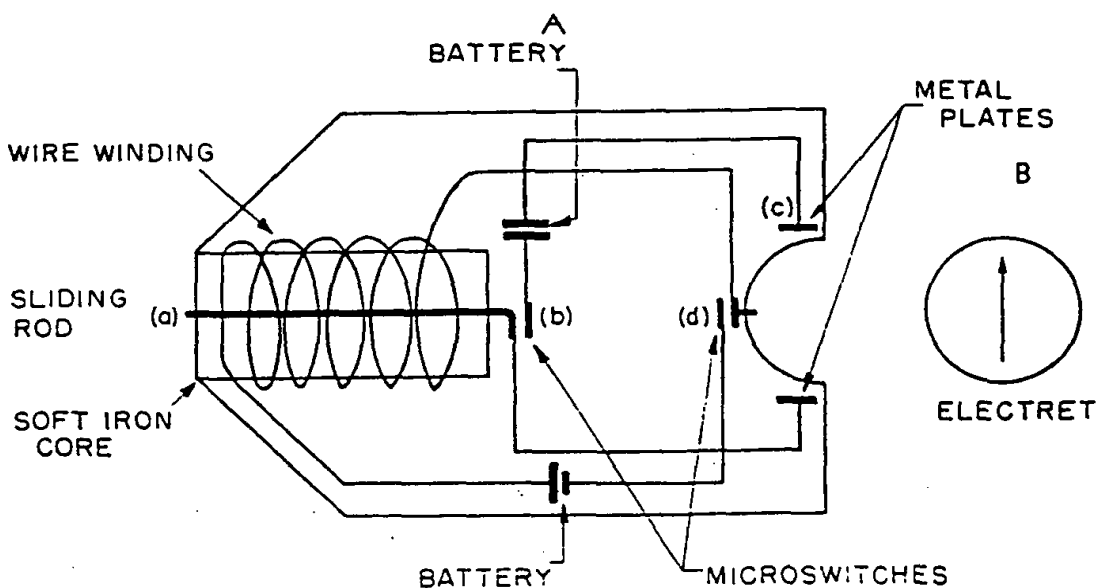

FIG. 1

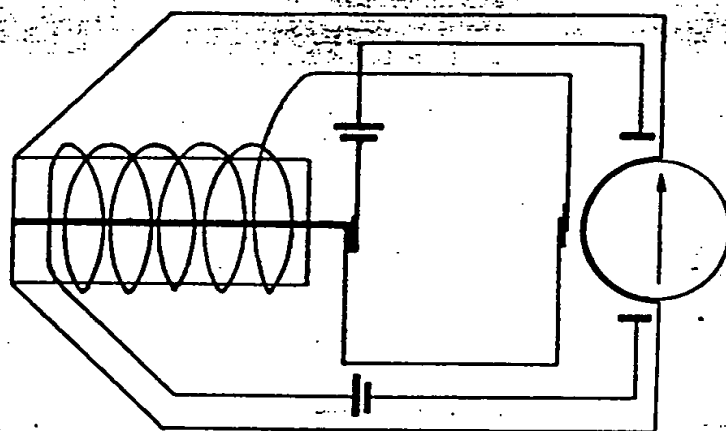

FIG. 2

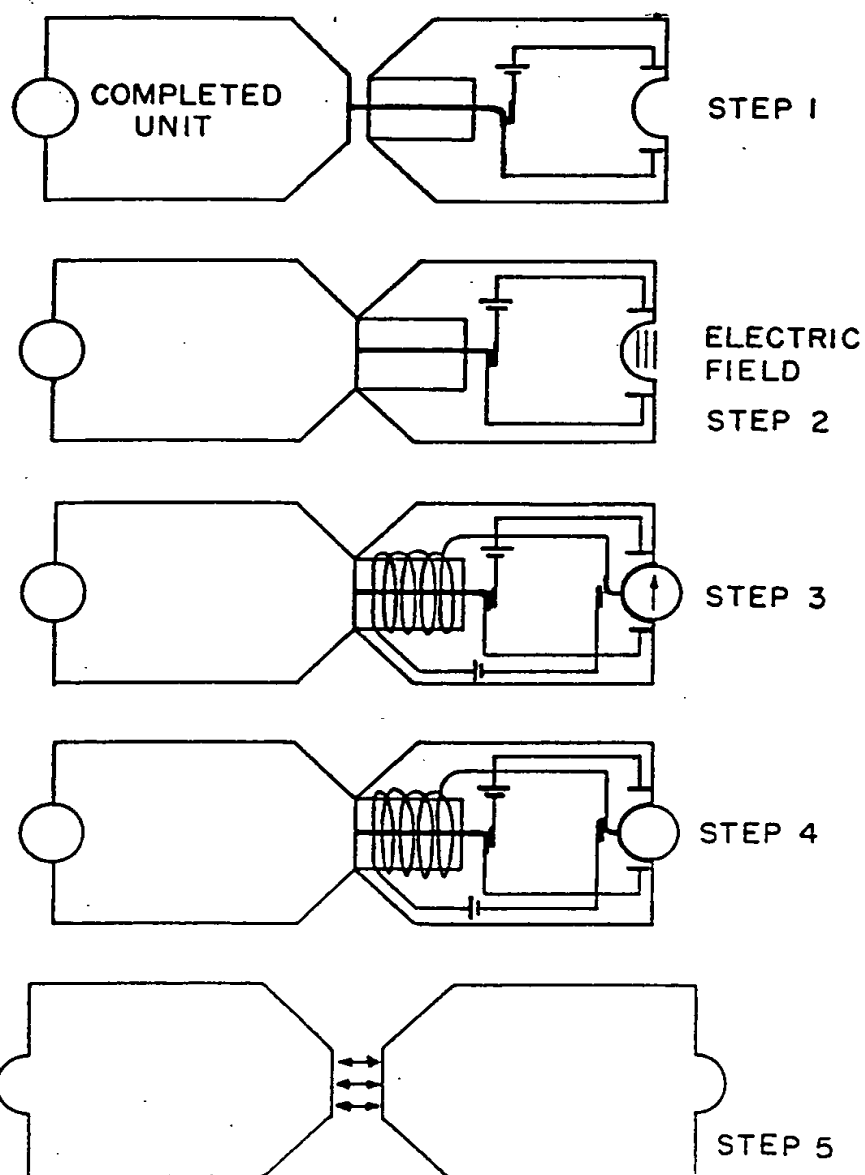

FIG. 3

3. This will activate the capacitor (metal plates) so that a collision with an electret will pull the electret into position.

4. This will close the microswitch (d), thus activating the electromagnet.

5. The two electromagnets will repel and two active units will result. The process may now be repeated.

It might be argued that the batteries are an extraneous feature. This is of course the energy supply problem. Objections of this type can be answered by using solar batteries and making the organism photosynthetic.

REFERENCE

1. JACOBSON, HOMER. On models of reproduction, *American Scientist*, 46, 255, 1958.